

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. XVIII. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

fuerint veri Christi Vicarli: non esse de fide, quod Episcopi ibi præsentes fuerint veri Episcopi, rite baptizati, aut ordinati &c. aut quod alia de jure Divino necessaria adfuerint: adeoque non esse de fide, an Concilium constituerit ex legitimis membris, & capite: ergo. Certè, nisi recurratur ad argumenta, nostris circa Pontificem adhibitis similiis, etiam circa Concilia nihil probabitur, & disparitas formalis inter unum, & alterum casum, nunquam ostendetur.

425. Confirm. 2. Martinus V. edidit Bullam: *Inter cunctas pastoralis sollicitudinis curas.* in Concilio Constantiensi, à quo legitimè electus est: & licet tunc non statim acceptatus fuerit à tota Ecclesia, fuit tamen acceptatus paulò post (ex quo saltem tempore negari non potest, Bullam plenum valorem accepisse) in hac autem Bulla, quæ habetur sub finem ejusdem Concilii, post recensitos erroneous articulos Wicleffi, & Husii, dicitur, quod cuique, qui de hac heresi suspectus esset, proponenda sit haec quæstio: *Utrum credat, quod Papa canonice electus, qui pro tempore fuerit, ejus nomine proprio expresso, sit successor B. Petri, habens supremam autoritatem in Ecclesia DEI?* Ad quid enim exprimi deberet ipius pro tempore existentis nomen, nisi hic in individuo homo credendus esset verus Papa, ac successor S. Petri, atque suprema potestate in Ecclesia prædictus?

ARTICULUS XVIII.

Solvuntur Objectiones.

426. O B. 1. Propositiones universales à DEO revelatae, præfertim, quæ ex parte subje-

cti habent terminum complexum, sunt tantum conditionatae: ergo etiam particulares in iis contentæ, aut subintellecta, faciunt tantum sensum conditionatum: ergo hæc propositio: *Clemens XII. legitimè electus, & ab Ecclesia acceptatus, est verus Vicarius Christi:* est tantum conditionata: scilicet: *Si Clemens XII. est legitimè electus &c.* ergo non est absolutè de fide, eum esse verum Vicarium Christi.

Prob. ant. Ista propositio: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit:* habet hunc sensum: *Si quis perseveraverit &c.* & par est ratio de altera: *Omnis legitimè electus, & acceptatus ab Ecclesia &c:* ergo. prob. ant. Christus *Ioan. 14. v. 23.* dicit: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit:* & statim tanquam propositionem oppositam adjungit. *v. 24.* *Qui non diligit me, sermones meos non servat:* ergo, sicut prior, ita etiam ista secunda, tantum facit sensum conditionatum, adeoque & aliæ similes propositiones universales, licet quod ad verba videantur absolutæ.

427. Resp. 1. retorq. argum. Ergo eti-

am ista propositio erit tantum conditionata: *Omne Concilium universale, legitimè congregatum, est infallibilis regula fidei:* & consequenter etiam hæc particularis in ea contenta: *Concilium Tridentinum universale, legitimè congregatum, est infallibilis regula fidei:* erit tantum conditionata vera, adeoque, salva ejus veritate, poterit quis negare, quod canones Tridentini sint absolute de fide, dicendo, id tantum esse verum conditionata: quod nemo Catholicorum admittit.

Resp. 2. In forma dist. ant. Propositiones tales, à DEO revelatae, sunt tantum conditionatae aliquando. om. ant. semper, & universaliter. neg. ant. & sub eadem distinctione. conc. vel neg. primam cons. & neg. absolutè secundam, ac tertiam. ad prob. iterum neg. ant. ad hujus prob. neg. rursus cons. Indigent hæc aliqua majori explicazione, quam subjungo.

428. In primis omitto, quod propositiones revelatae, ex modo enunciandi conditionatae, quando conditio non est purificata, vel non est prævisa purificanda, non faciunt sensum absolutum: & hinc omis, tales propositiones esse aliquando tantum in sensu conditionato veras, (sæc. tantum in sensu conditionato revelatas; nam propositiones tales, quarum conditio, nec impleta est, nec implenda, non possunt in sensu absoluto à DEO revelari) sed hæc propositiones sunt extra nostrum casum; nos enim loquimur, de propositionibus revelatis à DEO, quarum conditio, vel purificata est, vel prævisa purificanda: & ista non tantum faciunt sensum conditionatum, sed etiam absolutum; licet quoad modum enunciandi, seu quoad verba, sint conditionatae, atque etiam vim habeant sensus conditionati: quam vim habet qualibet propositio absoluta; nam, si res absolutè est vera, necessariò etiam conditionata est vera.

Attamen, quia sensus istarum propositionum, non est nobis totaliter explicatus, vel applicatus, intelliguntur eæ à nobis sibi tantum in genere, vel confusè, aut tantum in sensu aliquo conditionato, vel quasi tali, donec per definitionem Pontificis, aut Ecclesie acceptationem, vel quandoque per evidentiam naturalem, aut aliam evidentem credibilitatem, vel quemcumque tandem modum, applicetur nobis earum sensus etiam absolutus, saltem quoad alias propositiones particulares.

429. Sice. g. applicatus est nobis, quod ad plures propositiones particulares, sensus absolutus illius propositionis: *Qui perseveraverit usque in finem &c.* per canonizationem plurimorum Sanctorum: quamvis non sit applicatus quoad omnes; cum necdum omnes Sancti canonizati sint; item per communem consensum Ecclesie nobis applicatus est sensus absolutus propositionis universalis: *Omnis legitimè electus, & acceptatus ab Ecclesia, est verus Vicarius Christi:* quod ad plures propositiones particulares, quæ spectant ad præcedentes certos Pontifices,

ces: item quoad illam, que spectat ad moder-
num Pontificem, & est haec: *Clemens XII.*
legitimi electus, & ab Ecclesia acceptatus,
est verus Papa, & Vicarius Iesu Christi.

Nec est ullum absurdum, dicere, quod
DEUS propositiones suas absolutas, revelet
per verba quoad modum conditionata, quae
iuncti deinde magis explicitur. Sic sepe
decreta sua absoluta tantum revelat, per re-
velationem quoad modum enunciandi con-
ditionatam, ut negari non potest, præsertim
ab iis, qui adstruunt in DEO decretum vir-
tualiter indivisibile. Quod autem tales re-
velationes universales, si sint absolutæ, sint
impedimenta ab iis hominibus, ad quos per-
tinent propositiones particulares (hi enim
absolutam istarum veritatem sæpius pos-
sunt impedire) tam parum absurdum est,
quam parum, quod decreta DEI sint impedi-
menta; nam ea revelationes tantum sunt im-
pedimenta quoad alias formalitates, quæ
nempe eisdem homines concernunt; sicut
scilicet à quolibet homine est impeditum
decretem condendi mundum: qua de re plura
in tract. de DEO.

430. Ob. 2. Non minus est revelatum,
quod in omni hostia consecrata sit præsens
Christus, quam sit revelatum, quod omnis
legitimi electus sit Pontifex: & tamen non
est revelatum, de qualibet hostia in particu-
lari, quod sit consecrata, vel quod in ea
præsens sit Christus: ergo neque est re-
velatum, de quolibet in particulari legitimi e-
lecto, quod sit legitimi electus, vel verus
Vicarius Christi. Resp. 1. retorq. argm. in
Concilio Tridentino, & alii, de quibus. n.
424. Resp. 2. dist. 2. p. ant. non est re-
velatum de omnibus hostiis in particulari,
quæ revera consecrata sunt. neg. ant. de
omnibus etiam iis, que revera non sunt
consecrata. con. ant. & neg. conf.

Conformiter ad superius dicta, etiam
revelatio universalis de sacris hostiis, est re-
velatio particularis de qualibet, si revera
consecrata sit: at, ut jam dixi, ad hoc, ut in
particulari credamus, in hac hostia adeste
Christum, debet nobis infallibiliter applica-
ri, vel exponi, quod sub revelatione univer-
sali, etiam haec particularis contineatur:
quod tamen de hostia qualibet in particulari
non sit; unde non est proximè credibile de
qualibet hostia, quæ existimatur consecrata,
quod in ea sit Christus. At vero particu-
laris revelatio de Pontifice est nobis appli-
cata, vel exposita per communem consen-
sum Ecclesiæ.

Interim tamen quamlibet hostiam,
quam prudenter consecratam existimamus,
etiam prudenter adoramus: sicut prudenter
damus eleemosinam ei, quem prudenter ju-
dicamus pauperem, aut honoramus eum,
quem non dubitamus, esse nostrum paren-
tem: qua de re plura sub initium hujus tra-
ctatus. Non tamen ideo etiam statim pos-
sum, credere omne id, quod tantum prudenter
existimo esse revelatum; si enim revera ali-
quid revelatum non sit, actum fidei circa il-

lud elicere non possum, ut jam superius o-
stensum.

431. Dices. Revelatio particularis de
quavis hostia est nobis applicata certitudine
moralis, quatenus nobis est moraliter cer-
tum, eam esse verè consecratam; cum nul-
lum habeamus prudens dubium de aliquo de-
fectu, circa consecrationem admissum: ergo
etiam possumus credere, eam esse consecra-
tam. Resp. neg. conf. Hæc certitudo mor-
alis tantum negativa non sufficienter nos
certificat de revelatione consecrationis, in
ordine ad fidem elicendam; talis enim eti-
am dari potest de elicito actu charitatis, vel
recepto sacramento pœnitentiae, valido, &
formato: & tamen, ut Tridentinum docet,
nemo potest certitudine fidei nōesse, quod sit
in gratia: quod tamen necessariè sciretur,
si talis certitudo moralis negativa sufficienter
applicaret, seu explicaret, revelationem Di-
vinam universalem, quæ dicit, quod omnis,
qui verè recipit sacramentum pœnitentiae,
vel elicit actum charitatis perfectæ, sit in
gratia: aut si ostenderet, vel determinaret,
quamlibet revelationem particularem in uni-
versali contentam.

Unde debet esse certitudo moralis posi-
tivè talis, & similis illi, quam afferunt mo-
tiva credibilitatis, quæ applicant testimoni-
um DEI, seu revelationem Divinam, alii
articulis fidei, quæque non fundant tantum
moralem certitudinem negativam, potissi-
mum nascentem ex defectu rationum in op-
positum: sed fundant aliquam certitudinem,
ortam ex positivis gravissimis rationibus,
quæ ex merito suo evidentem reddunt cre-
dibilitatem objecti: quin etiam hoc ipsum
reddunt positivè, & omnino strictè moraliter
certum.

432. Ob. 3. Si esset de fide, Clementem
XII. esse verum Vicarium Christi, esset
quoque de fide, quod sit legitimi electus,
rite baptizatus, & ordinatus sacerdos, ac
Episcopus &c. quæ sunt necessaria vero Vi-
cario Christi, & Summo Pontifici: sed ista
non sunt de fide: ergo nec illud. prob. mi-
si ista debent esse de fide, etiam debet esse
de fide, quod eum baptizans habuerit de-
bitam intentionem: quod eum ordinans
fuerit verus Episcopus: adeoque, quod hu-
jus quoque ordinator, & ordinatoris ordi-
nator usque ad Apostolos, fuerint veri Epi-
scopi: sed haec non sunt de fide: ergo.
Resp. retorq. arg. ut supra n. 427. in Conci-
lio Tridentino, & Episcopis ibi congregatis.

Antequam autem directè respondeam,
noto, alia esse constituentia Papatum, alia
esse ad eum requisita. *Constituentia Papatum*
sunt suprema & infallibilis authoritas defi-
niendi, & suprema jurisdictione, seu potestas
ligandi, & solvendi, omnes fideles in tota
Ecclesia, sive præcipendi, prohibendi, ab-
solvendi &c. quæ ab aliis rectè vocantur
geminæ claves scientia, & jurisdictionis;
ita enim Papatum explicat Florentinum ci-
tatum n. 410. Et haec sunt quasi forma de-
nominans Papam; eumque distinguens ab
aliis inferioribus Episcopis. *Requisita ad*

Papatum sunt, alia quidem *requisita juris Divini*, alia *requisita juris humani*, sicut & impedimenta, quae sunt defectus, tum positivè, tum negativè requisitorum.

433. Quod spectat ad requisita, vel impedimenta juris humani, seu canonici, illa omnia supplentur, & ista tolluntur, per acceptationem Ecclesie; omnes enim juris humani defectus supplentur per eam acceptationem, quae est quasi secunda electio; unde, et si de prima electione non sit de fide, quod ea valida fuerit, non obest: imo et si irrita fuisset, nihil obest; nam sufficeret secunda, de qua est de fide, quod sit legitima: nec ista est irritabilis à jure.

Neque de ista secunda electione, canones, electionem irritantes, intelligendi sunt; cum isti non debeant cedere in damnum Ecclesie, quod vel maximè fieret, dum Christi Vicarius sepe esset incertus: & melius est Ecclesie, habere Pontificem, cuius electio prima invalida fuerat, quam ignoranter carere vero Pontifice. Quare, si fingeretur etiam intercessisse simonia, ea non impedit efficaciter, aut irritam faceret hanc acceptationem, seu quasi secundam electionem. Et sane Sæculo X. ubi multi fuere in Sedem Romanam intrusi (qua de re videri potest Spondanus ad nn. 900.) qui tamen universaliter ab omnibus, tanquam veri Pontifices agniti fuere, sepius videtur acceptatio Ecclesie debuisse supplere viria primæ electionis.

434. Quod jam spectat ad requisita, vel impedimenta juris Divini, quidam videtur dubitare, an necessariò debeat esse determinatè de fide, quod illa omnia in vero Summo Pontifice adsint; quia, si DEUS per dispensationem daret autoritatem, & potestatem Papalem personæ cuidam, que in aliquibus deficeret, illa esset verus Papa, & Vicarius Christi; nam fortè, ut ait hic auctor, tantum disjunctivè est de fide, unum ex his duobus, nempe quod vel ista requisita non deficiant, vel quod DEUS dispenset, & non obstante defectu, vel impedimento, tamen tali personæ autoritatem, & potestatem Papalem conferat.

Suarez *disp. 10. de fide sec. 5. n. 4.* ait, falsum esse, quod alii, quam legítimo S. Petri successori, unquam detur à Christo illa potestas. Et quidem facile conceditur, neminem hucusque jure Divino inhabilem fuisse Papam; dudum enim explosa est fabula de Joanne Papissa, atque à Baronio, Christophoro Ott in *Roma gloria*, & plurimis aliis, ita confutata, ut vel ipsos, paulo sagaciores hæreticos, ejus confictæ pudeat: sed nec potest ullus alius assignari, qui jure Divino inhabilis Pontificatum geserit.

435. At fors, ut ait auctor supra citatus, non est quæ certò falsum, quod decretum DEI de non conferenda ea potestate, nisi habenti omnia requisita, sit indispensabile: quis enim scit, si in casu, saltē metaphysicè ex se possibili, contingeret, personam de jure Divino inhabilem, e. g. re ipsa non rite baptizata, ab omni Ecclesia acceptari,

tanquam Pontificem, & Christo quasi presentari, an non DEUS dispensaret, & in bonum Ecclesie, que alias in re gravissima deciperetur, etiam tali personæ autoritatem, & potestatem Pontificiam tribueret.

Quodsi tamen quis omnino evincat, hoc decretum DEI indispensabile esse, & hoc esse de fide, ait is auctor, eipso etiam esse de fide, quod quilibet electus, & à rotâ Ecclesia acceptatus, habeat omnia de jure Divino requisita, e. g. quod sit mas, baptizatus &c. quia erit de fide, quod DEUS non permittat, taliter inhabilem eligi, vel acceptari: eritque casus ille, quem supra ex se (hoc est spectando præcisè naturam humanæ electionis) metaphysicè possibilem diximus, ratione decreti Divini, & specialis ejus providentia, impossibilis.

436. Quod spectat ad ordinem sacerdotii, vel Episcopatus, Arriaga *de fide disp. 7. sec. 8. n. 49.* ait, esse omnium sententiam, quod electus Papa, ante ordinationem, etiam si necdum presbyter esset, jam habeat plenam autoritatem, & potestatem Papalem; unde, si etiam male ordinatus fuisset, non magis damnum redundaret in Ecclesiam, quam ex mala ordinatione alterius Episcopi. Quare forte ad id, quod Suarez *loc. num. prædicto citato* objicit, (quod scilicet, si dicatur DEUS existimato tantum Pontifici conferre potestatem Papalem, dici quoque debeat, eidem etiam conferre potestatem absolvendi, et si non sit sacerdos) posset responderi, hoc non sequi; quia, hæc potestas non est ita necessaria, nec ex ejus defectu oriretur magis damnum Ecclesie, quam si alius Episcopus, ut jam dictum, non esset rite ordinatus.

In forma Resp. dist. ma. si esset de fide, Clementem XII. esse verum Vicarium Christi, etiam esset de fide, quod sit mas, baptizatus &c. si decretum DEI de non conferenda autoritate Papali, nisi habenti omnia jure Divino requisita, sit indispensabile, conc. ma. si sit dispensabile, neg. ma. & dist. sic mi. neg. cons. Est de fide, huic in individuo personæ esse collatam autoritatem Papalem: ergo saltem est de fide, vel hanc personam habere omnia requisita, vel DEUM dispensasse in suo decreto; unum enim ex his necessariò debere credi, non inefficaciter probatum est: & meo iudicio multè credibilis est, DEUM non dispensare, sed personam acceptatam esse rite baptizatam &c.

437. Ob. 4. Non est de fide, quod electus non sit occultus hæreticus: ergo non est de fide, quod sit verus Vicarius Christi. prob. cons. talis hæreticus non est membrum Ecclesie: ergo non potest esse ejus caput. Resp. om. ant. neg. cons. Suarez *disp. 10. sec. 6. n. 5.* ait, se credere, quod nullus auctor dicat, cum umbra probabilitatis, per solam hæresin internam, vel occultam, amittit dignitatem Papalem: sicut nec alius Episcopus propterea amittit suam jurisdictionem. Idem docet Canus de loc. *Theol. 1. 4. 6. seu ult. resp. ad 12. ad prob. dist. ant.* talis hæreticus non est membrum Ecclesie simili.

plíciter ei unítm, fide, vel charitate, conc. ant. non est membrum secundum quid, & in sensu adhuc sufficienre ad hoc, ut possit esse caput Ecclesiæ. neg. ant. & cons. Retineret nempe talis internus, vel occultus hæreticus, adhuc potestatem Papalem, & jurisdictionem; hinc deberet ei Ecclesia adhuc adhædere, non fide, sed subjectione.

438. Interim tamen Bellarminus *tom. 1. contr. 3. de Rom. Pontif. l. 4. c. 6.* egregie defendit, quod DEUS, nec hucusque permisit, nec deinceps permisurus sit, ut Papa, etiam ut persona privata, in hæresin formalē, etiam tantum occultam, incidat. Sed etiam dato, non concessō, quod in talē posset incidere, non posset tamen, talē hæresin Ecclesia credendam proponere; unde quando doctrina aliqua aperte hæretica non est, eamque Pontifex definit, eo ipso removet ab ea omnem hæresis suspicione, atque Catholicam facit. Quodsi autem Papa in apertam hæresin incideret, ita, ut Ecclesiæ de hoc constaret, e. g. si aperte negaret virginitatem B. Virginis, eo ipso, ut doctores consentiunt, suo officio excideret, & à Christo privaretur potestate Papali: quod tamen neque hucusque factum est, nec deinceps futurum est.

439. Ob. 5. Si nostra conclusio est de fide, tunc, qui eam non amplectuntur, sunt hæretici: sed hoc dicere, videtur nimium: ergo. Confr. Non potest juxta nos dari dilicētū, inter hæreticū, & schismaticū: atqui hoc debet dari: ergo. Respondet Arriagat *tom. 5. de fide disp. 7. sec. 8. n. 56. conc. ma.* si Pontifex sit ab omnibus acceptatus, ut nulla sit ratio dubitandi: & addit rationem; quia alias posset quis dubitare de omnibus antecessoribus.

Sed hoc argumentum, à sensu distributivo ad collectivum, est invalidum; alias, cum possim abſque hæresi dubitare de quolibet Catholicō (saltem excepto Papa) an sit verē talis, possem etiam dubitare de omnibus collectivē: adeoque possem abſque hæresi dubitare, an verē detur Ecclesia (nam Papa solus non facit Ecclesiam) quod est falsum. Suarez *de fide disp. 10. sec. 5. n. 9.* ait, se non videare, quomodo is, qui acceptatum ab omnibus alias Pontificem, nolit acceptare, vel ei obedire, posset excusari ab hæresi: prius tamen dixerat, fortasse talem non dicendum hæreticum; eoquod nostra sententia nondum sit aperte de fide.

Notandum autem, quod adversarii, si qui sunt, hujus conclusionis, non negent, quod hæc persona sit verus Pontifex: nec insufficientur, quod sit certum, hanc personam esse verum Pontificem: neque ab hujus persone obedientia se subtrahant: sed tantum negent, hoc esse de fide, seu negent propositionem modalem, sive reflexam: *De fide est, hanc personam esse verum summum Pontificem:* quæ propositio quoad modum, seu reflexionem, fortè quibusdam videbitur, nondum esse aperte definita de fide; unde, qui eam negaret, ipsi saltem in foro externo, non videbitur judi-

candus hæreticus: quidquid sit de foro interno, in quo prius videri debet, an ipsi sufficienter fuerit applicata revelatio Divina: sicut nobis circa propositionem directam applicata est, per argumenta solidissima.

440. Ad confir. neg. ant. ut enim ait Suarez *de fide disp. 10. sec. 5. n. 9.* schismata ordinariē oriuntur, priusquam verus Pontifex abīque controversia ab Ecclesia acceptatus sit: & hinc schismaticus est, qui non recipit Pontificem, cū primō deberet eum recipere: quod potest fieri sine hæresi formalī; quia potest, quis ex aliqua culpa, quæ tamen non sit hæresis, nescire communem acceptationem, vel aliquid simile, ita, ut non neget, eum, qui legitimē electus, & acceptatus est, esse verum Pontificem: sed neget culpabiliter, & pertinaciter, hanc personam esse legitimē electam, vel acceptatam: & consequenter ei non obediāt, sed ab ea se separet.

Item schisma potest dari, quando quis etiam agnito Pontifici negat obedientiam, in qua re needum datur culpa hæresis. Attamen bene observant doctores, quod schisma diu durare non soleat sine hæresi, qua quis etiam neget, cum, qui rite electus, & acceptatus est, esse verum Pontificem; cū erubescere soleant tales aperte fateri, quod nolint legitimō Christi Vicario obediē: sicut rebelles subditi facile impugnant legitimī principis jurisdictionem.

441. Ob. 6. Formosus Papa fuerat acceptatus ab universalī Ecclesia, tanquam verus Pontifex, & tamen postea Stephanus VI. dictus VII. judicavit, eum non fuisse legitimū Pontificem, ac ab eo ordinatos jussit reordinari: ergo non fuit de fide, quod fuerit verus Pontifex ille, qui ab universalī Ecclesia fuit acceptatus. Resp. Quidam videtur in dubium revocare, an Stephanus, cū hoc fecit, jam fuerit verus Pontifex; cū fuerit in cathedram S. Petri intrusus: quamvis postea ad evitanda mala fuerit ab Ecclesia acceptatus: sed hoc omisso.

Resp. 2. neg. cons. Est de fide, quod Formosus fuerit verus Pontifex, & Stephanus in eo facto juxta omnes rectē sententes erravit: sed faciendo, & jubendo: non autem definiendo; non enim definivit ex cathedra, Formosum non fuisse verum Pontificem: sed tantum odio, & passione contra eum excētus, tanquam homo privatus, judicavit, eum non fuisse verum Pontificem, & ideo etiam ejus cadaver exhumari, atque in Tyberim projici jussit.

442. Similiter nil definivit ex cathedra idem Stephanus, circa valorem ordinum à Formoso collatorum: sed ex simili odio, & passione, omnia ejus acta abolere voluit. etiam usque ad ordines ab eo collatos: circa quos eum passio facile excēcare potuit, ut vel ratione forme, vel ratione materiæ, vel intentionis, aut potestatis, aliquem defē. Etum substantialem intervenisse judicaverit, & ordines, quos saltem dubios esse censuit, vel

etiam omnino invalidos, repeti jussit; quæ de re iterum redibit sermo *in tract. de sacramentis* à n. 223. Interim negari non potest, quod in hoc casu (qui tamen est puri, & nudi, atque informis facti) primò Stephanus, & post eum Sergius III. (qui id iudicium approbavit) graviter erraverint.

Dices. Si est de fide, Formosum fuisse verum Pontificem, Stephanus erravit contra fidem, eum non agnoscendo. Resp. 1. Error Stephani circa personam Formosi, ejusque Papatum, fuit hominis privati, & non Pontificis, è cathedra docentis. Resp. 2. Fuit tantum error materialis, non tam circa fidem, quam circa aliquam veritatem, quæ nondum tanquam credenda erat proposita; quia tunc temporis hæc nostra conclusio nondum fuerat ita discussa, aut ita clarè proposita, adeoque Stephanum (idem est de Sergio) rebus Theologicis non valde addicatum, potuit latere; imò (ut suprà n. 439. ex Suarezio vidimus) forte necdum assertio nostra est apertè ab Ecclesia definita: & hinc potuit revelatio hac de re, Stephanus non fuisse satis applicata: quin etiam potuit ex passione exca putare, Formosum non fuisse universaliter acceptatum. Quod autem Pontifex possit, ignorare aliquam revelationem, necdum apertè propositam, & sic sentire ei oppositum ut privata persona, non videtur ab ullo negari: & difficulter negatur in Joanne XXII. qui aliquando privatim putavit, animas defunctorum ante diem judicii non admitti in cœlum, aut ad visionem DEI.

ARTICULUS XIX.

An Definitio Ecclesie sit Verbum DEI sibi dictum.

443. Praenotandum, 1. Scripturam Sacram, seu Verbum DEI

scriptum, esse illud, quod scriptum est instinctu Spiritus Sancti, dictantis, non tantum sensum, sed etiam verba; nam in sacris literis, non tantum sensus, sed etiam verba singula (de quibus infallibiliter scimus, non esse per aliquem errorum corrupta, e. g. à descriptoribus, vel typographis) sunt infallibilia. Quæ verba tamen dupliciter dictari possunt. Primo formaliter simul, & materialiter, quando scilicet Spiritus S. prævenit scriptorem, &c, antequam hic verba excogitet, ipse jam illa suggerit: id quod tunc maximè fit, quando de altissimis mysteriis sermo est: imò Suarez de fide disp. 5. sec. 3. n. 5. ait, ut plurimum in sacris libris verba esse ita dictata.

Secundò dictari possunt verba à Spiritu S. formaliter tantum, quando scilicet Spiritus S. relinquit scriptori libertatem, ad utendum speciebus suis, & eligenda materialiter verba; sed ei assistit, ne quid falsi, aut indecentis misceat: atque etiam post

eam materialem electionem, ea verba assūmit tanquam sua, atque dicit, ac suo nomine vult scribi: sicut scilicet Christus reliquit Ecclesæ materialem electionem aliquarum materiarum in certis sacramentis, e. g. in sacramento ordinis, quas deinceps instituit; nec enim Ecclesia instituit materialia, aut formam sacramentorum.

Hoc autem videtur fieri tunc, quando scribuntur ea, quæ erant naturaliter canonice scriptoribus notissima, ut illud 2. ad Timoth. 4. v. 11. Lucas es mecum solus. & ad Rom. 16. v. 21. Salutat vos Timotheus adiutor meus &c. Hinc autem potest contingere, ut scriptor canonicus possit veniam petere, non quidem ob admisum errorem, quem DEUS impedivit: sed vel ob non electa materialiter optima verba, vel ob aditam, aut omisam aliquam circumstantiam, quæ non viciet veritatem historiæ &c. Sic 2. Mach. 15. v. 39. ait scriptor canonicus: Et si quidem bene, & ut historiæ competit, hoc & ipse velim: si autem minus digne, concedendum est mihi. Sic etiam S. Paulus 2. Corinth. 11. v. 6. de se ait: Etsi imperitus sermone, sed non scientia.

444. Prænotandum 2. tripli modo scribi posse e. g. epistolam principis. 1. si ipse manu propria scribat. 2. si dicit verba etiam materialiter. 3. si jubeat scribere nomine suo, & ipse suam auctoritatem scripto impetrat. Sic e. g. scribitur edictum nomine imperatoris, à cancellariis, vel secretariis, qui ipsi verba eligunt, & scriptum componunt, quod imperator tanquam suum assūmit, ac subditis proponit. Potest tamen 4. princeps jubere, ut secretarius scribat, non suo, id est, principis nomine, sed suo, id est, secretarii, ita tamen, ut principis voluntatem significet: at tunc talis epistola non est scriptum, aut verbum principis strictè dictum, sed scriptum secretarii: quamvis etiam habeat aliquam auctoritatem mediatae à principe.

Quodsi etiam principes legeret eam epistolam, antequam mitteretur, & sic impedit, ne aliquid falsi misceretur: ista tamen neendum esset ejus proprium verbum, aut scriptum: sed tantum ejus assistentia secretario exhibita impediret falsitatem. Id quod etiam ex eo colligitur, quod, quando primis tribus modis scribitur, semper ponatur: *Nos DEI gratia volumus, jubemus te &c.* at, si quarto modo scribitur, ita ponitur: *Princeps vult, ut sua dominatio, hoc, vel illud faciat.*

445. Ubi tamen advertendum, quod, eti in Sacra Scriptura aliquando videatur loqui suo nomine scriptor canonicus, e. g. Apostolus Paulus, tamen ea verba sint verba DEI, non tantum historicè referentis, ea esse dicta (ut sepe fit etiam in Scriptura, quando scilicet dicta falsa, vel alia DEO non conveniunt) sed etiam dicentis: sicut scilicet in comedii Terentii, vel Plauti, quid quid actores dicunt, verba sunt Terentii, vel Plauti. Non tamen ea verba semper sunt DEI, suo nomine aliquid præcipiens, vel ordinantis; ut pater ex illis verbis S. Pauli.